

2. House Homeland Security Committee. Counterterrorism Strategy [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://homeland.house.gov/press/chairman-mccaul-unveils-counterterrorism-strategy-national-strategy-win-war-islamist-terror/>

3. National Strategy to Win the War Against Islamist Terror [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://homeland.house.gov/wp-content/uploads/2016/09/A-National-Strategy-to-Win-the-War.pdf>

Гава А.Г.

студентка,

Харківський національний університет

імені В.Н. Каразіна

МІЖНАРОДНИЙ ЗАХИСТ ПРАВ В'ЯЗНІВ

Інтенсивний розвиток принципів та норм у міжнародному праві, що стосуються захисту прав людини, стає вагомою частиною процесу прогресивних змін у міжнародному праві та процесу глобалізації в цілому.

Повага до прав людини та інституційні механізми захисту її прав є відносно новою галуззю міжнародного права, становлення якої припадає на середину ХХ ст. Найсуттєвіші зміни міжнародного захисту прав людини відбулися після Другої світової війни. Актуальність теми не викликає сумнівів, оскільки проблема захисту прав людини завжди знаходилася у центрі уваги світової спільноти, а принцип поваги прав і свобод людини є одним з базових принципів міжнародного права.

Дослідження міжнародного захисту прав в'язнів є актуальним, оскільки, на нашу думку, вони є найбільш незахищеною категорією осіб через те, що обмежені у своїх суб'єктивних правах. Міжнародне співтовариство не могло не звернути уваги на таку сферу суспільних відносин, як виконання кримінальних покарань. Суб'єкти міжнародних відносин постійно досліджують і вивчають цю проблематику, приймають відповідні нормативно-правові акти як обов'язкового, так і рекомендаційного характеру. Захист прав людини в рамках національних пенітенціарних систем став предметом діяльності багатьох міжнародних міжурядових організацій, що свідчить про зростання соціального та міжнародного значення цієї проблеми, що повинна бути вирішена об'єднанням зусиль усього міжнародного співтовариства. До того ж, питання захисту прав в'язнів є основою демократичної карної політики.

Міжнародне співробітництво в пенітенціарній сфері – це міжнародні відносини, які виникають між суб'єктами міжнародного права у сфері захисту прав осіб, засуджених до кримінальних покарань, та тих, що ув'язнені у пенітенціарних установах на будь-якій стадії кримінального судочинства. Упродовж багатьох років Організація Об'єднаних Націй (далі – ООН) та численні недержавні організації працюють над тим, щоб змінити ситуацію щодо реалізації в'язнями своїх прав за допомогою низки законодавчих інструментів.

Метою роботи є дослідження інституційних механізмів захисту прав в'язнів. Питання захисту прав в'язнів розглядалося чималою кількістю науковців, серед яких вагомий внесок у розробленні цього питання зробили Г. А. Аванесова, Ю. М. Антонян, Л. В. Багрій-Шахматов, В. А. Бадира, О. М. Джужа, А. В. Кирилюк, О. Г. Колб, В. О. Меркулова, А. Х. Степанюк, Ю. О. Толстенко, В. М. Трубников та ін.

Міжнародне право відіграє важливу роль не тільки на міждержавному рівні, а й має прямий вплив на внутрішньодержавне право.

За масштабами дії усі норми та стандарти досліджуваної сфері можна класифікувати на дві групи: універсальні та регіональні. Універсальні – це стандарти, прийняті в рамках ООН, а регіональні – Радою Європи або іншими регіональними об'єднаннями держав.

Існують два різновиди універсальних міжнародних актів про поведження із засудженими:

- 1) акти загального характеру, не призначені спеціально для регламентації поведження із в'язнями, але містять окремі пенітенціарні стандарти;
- 2) акти спеціалізованого характеру, які регламентують саме стандарти поведження із засудженими.

Виходячи із наведених класифікацій, до актів загального характеру можна віднести Загальну декларацію про права людини (1948 р.); Декларацію прав дитини (1959 р.); Декларацію ООН про ліквідацію всіх форм расової дискримінації (1963 р.); Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (1966 р.); Міжнародний пакт про економічні, соціальні й культурні права (1966 р.) та інші [3].

До спеціалізованих актів відносяться: Мінімальні стандартні правила поведження з ув'язненими (1955 р.) [2]; Декларація про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських, або таких, що принижують гідність видів поведження і покарання (1975 р.); Кодекс поведінки посадових осіб по підтриманню правопорядку (1979 р.); Принципи медичної етики, щодо ролі працівників охорони здоров'я, особливо лікарів, у захисті ув'язнених чи затриманих осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведження і покарання (1982 р.); Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських, або таких, що принижують гідність, видів поведження і покарання (1984 р.); Мінімальні стандартні правила ООН, які стосуються відправлення правосуддя щодо неповнолітніх (Пекінські правила) (1985 р.); Звід принципів захисту всіх осіб, підданих затриманню чи ув'язненню у будь-якій формі (1989 р.); Правила ООН щодо захисту неповнолітніх, позбавлених волі (1990 р.); Кампальська декларація про умови утримання у в'язницях Африки (1996 р.); Арушська декларація про належну практику утримання у в'язницях (1999 р.); Правила ООН щодо поведження з жінками-ув'язненими і заходів покарання для жінок-правопорушників, не пов'язаних із позбавленням волі (Бангкокські правила) (2010 р.) [6, с. 466–469].

Особи, засуджені до позбавлення волі, незважаючи на тяжкість вчиненого ними злочину залишаються громадянами своєї країни. Необхідно наголосити, що особи, які відбувають покарання, зберігають усі свої

суб'єктивні права, окрім тих, в яких вони обмежені у своїй свободі. Це означає, що в'язні мають право на: життя та особисту недоторканність; здоров'я; працю; відпочинок; незастосування до них катувань, чи іншого нелюдського поводження; повагу людської гідності; належні правові процедури; свободу від будь-якої дискримінації; свободу від рабства; свободу совісті та думок; свободу віросповідання; недоторканність сімейного життя; самовдосконалювання [4].

У розробці міжнародних пенітенціарних норм та стандартів беруть участь як міжнародні міжурядові, так і неурядові організації. Міжнародна неурядова організація – це об'єднання національних громадських організацій, спілок, груп та окремих осіб із різних держав, створене з метою сприяння міжнародному співробітництву у різних сферах, в тому числі і пенітенціарній.

До неурядових організацій пенітенціарного спрямування можна віднести Міжнародний кримінальний і пенітенціарної фонд, Лігу Д. Говарда з реформи пенітенціарної системи, Міжнародну асоціацію допомоги ув'язненим, Міжнародне товариство з попередження злочинності, Міжнародне товариство соціального захисту, Міжнародний дослідницький центр із захисту прав людини, Міжнародну амністію, Міжнародну тюремну реформу та інші [5, с. 64].

За суб'єктами, на яких поширюється дія пенітенціарних норм та стандартів: (1) стандарти, що стосуються неповнолітніх (Конвенція ООН про права дитини (1989)), Мінімальні стандартні правила ООН, які стосуються відправлення правосуддя щодо неповнолітніх (Пекінські правила, 1985), Правила ООН щодо захисту неповнолітніх, позбавлених волі («Гаванські правила») (1990)); (2) стандарти, що відносяться до медичного персоналу (Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку, Принципи медичної етики (1982), Європейська конвенція про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню (1989)); (3) стандарти, що стосуються покарань, не пов'язаних із позбавленням волі (Мінімальні стандартні правила ООН у відношенні заходів, не пов'язаних з тюремним ув'язненням (Токійські правила 1990)) [1, с. 52].

Проблема злочинності та боротьби з нею існує по всьому світі із давніх часів та залишається актуальною дотепер, тому обмін міжнародним досвідом є надзвичайно важливим для динамічного розвитку пенітенціарних систем різних країн світу.

Список використаних джерел:

1. Малиновский А. Система международного уголовного права // «Сравнительное конституционное обозрение». – 2009. – № 1– С. 111–116. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.hrights.ru/text/inter/b6/Chapter81.html> library.az/docs/jurnal-09/186j.doc
2. Мінімальні стандартні правила поводження з в'язнями [Електронний ресурс]. – http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_212/page
3. Степанюк А. Х. Проблеми імплементації міжнародних стандартів поводження із засудженими у вітчизняне законодавство: Звіт про науково-дослідну роботу / А. Х. Степанюк, Т. К. Любжина. – Х. : ІВПЗ АПрН України, 2001. – С. 84.

4. Стивен Ливингстон. Международное право в области прав человека и содержание под стражей // Интерайтс Бюллетень. – 2002. – № 6. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.hrights.ru/text/inter/b6/Chapter81.htm>

5. Толстенко Ю. О. Діяльність міжнародних неурядових організацій в пенітенціарній сфері / Ю. О. Толстенко // Юридична осінь 2013 року: матер. наук.-пр. конф. мол. учених та здобувачів (м. Харків, 14 листопада). – Харків: НУ «ЮАУ ім. Я. Мудрого»: Право, 2013.

6. Толстенко Ю. О. Практика Європейського суду з прав людини у сфері захисту прав та свобод засуджених до кримінальних покарань / Ю. О. Толстенко // Особистість. Право. Суспільство.: матеріали міжн. наук.-пр. конф., присв. 10-ти 21 річчю Полт. юр. інституту (м. Харків, 15 березня 2012 р.). – Харків.: «Точка», 2012.

Діхтярь А.В.

студентка,

Науковий керівник: Бруслик О.Ю.

кандидат юридичних наук, асистент,

Полтавський юридичний інститут

Національного юридичного університету

імені Ярослава Мудрого

КІБЕРНЕТИЧНИЙ ТЕРОРИЗМ ЯК ФОРМА ТЕРОРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: МІЖНАРОДНИЙ АСПЕКТ

На сьогодні, враховуючи сучасні тенденції розвитку інформаційного суспільства, виникає проблема, обумовлена появою нових загроз соціальній інженерії, зокрема, кібертероризм як засіб здійснення маніпулятивного впливу на населення відповідної держави.

Слід зазначити, що на доцільності розгляду питання стосовно запобігання інформаційному терору, у тому числі кібернетичному тероризму, в аспекті міжнародної безпеки, вперше було наголошено у Резолюції No 60/45 «Досягнення у сфері інформатизації і телекомунікацій у контексті міжнародної безпеки», яка була прийнята на сесії Генеральної Асамблеї ООН. Так, було зазначено, що поширення та використання інформаційних технологій і засобів зачіпають інтереси всієї міжнародної спільноти; ці технології та засоби потенційно можуть бути використані з метою дестабілізації міжнародної безпеки як у війсьній, так і в цивільній сферах [1].

Саме поняття кібертероризму як на рівні національного, так і міжнародно-правового регулювання залишається невизначеним, оскільки зумовлюється суперечливою правовою природою такої форми терористичної діяльності. Одна частина науковців надає даній дефініції досить широкого значення, включаючи до неї кіберзлочинність, коли в дійсності обидва поняття не є синонімами і мають бути відокремлені один від одного; інша – ототожнює інформаційний терор з кібернетичним, що також є невірним, адже такі явища співвідносяться між собою як ціле та частина. Утім, переважна більшість науковців схиляються до позиції, що кібертероризм являє собою тероризм, що спланований, вчинений чи скоординований у кіберпросторі,